

פרשת מצורע

וצוה הכהן ופנו את הבית בטרם יבא הכהן לראות את הנגע (יד, לו)

ובמתני' נגעים (פי"ב) שנינו דאף שכנו הסמוך לו בביתו חייב לפנות עמו האבן דאוי לרשע אוי לשכנו, ולהכי כתיב בל' רבים.

ויל"ע דבתר הכי (פסוק מה) כתיב ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו ואת כל עפר הבית, דמבואר דניתוץ הבית וכן טיחת הבית דכתיב בל' יחיד עושה המנוגע לבדו, וצ"ב דהא ק"ו הוא, דאם בתחילת הנגע חייבו אף את שכניו לפנות עמו האבנים, כ"ש כשפשה וגדל הנגע ושכנו לא הרחיקו מהמשך העבירה אחר שכבר התחיל ליענש, דיצטרך לטוח עמו ולנתץ את הבית.

ואשר יראה, ובהקדם מתני' ספי"ב דנגעים, דנגע החוזר בב' גריסים, וה"ט דהוי פשיון ובעי שיפשה גריס מלבד הנגע, ואילו לגבי טומאת אדם ובגדים שנינו לעיל מינה דנגע החוזר הוא בגריס, וביותר דהמנ"ח (מצוה קע"ז) כת' דפריחה בכולו אינה מטהרת בבתיים, כמו דמטהרת בנגעי אדם ובגדים, וצ"ב חילוק הדבר.

והנראה לחדש, דחלוק ביסודם דין נגע באדם ובבגדים דעיקרו שהנגע הופך את האדם והבגד לחפצא דנגע כלישנא דקרא איש צרוע הוא והבגד המנוגע וכו', אמנם יסוד דין נגעי בתיים, דהאבן שבה הנגע היא בלבד המנוגעת והנגע מתייחס רק לאבן זו, ולהכי בעי שיהא הנגע על האבן ולא בשיש ולא בעפר וכו', אלא דבבית איכא ב' דינים, א' עצם הנגע שהוא חל באבן, ב' דאחר שיש אבן מנוגעת נהפך כל הבית לדין בית המנוגע ומחמת כך יש דינים אף על דלתות ופרטי הבית בהיותם חלק מהבית שחייבים בנייתו אף שהנגע עצמו באבן כבר נתפנה.

ומעתה י"ל, דבבגד ובאדם דין הוא דאם הלך בו הנגע וחזר הוי נגע החוזר ולא שייכא כלל לפשיון, ולהכי נמי שייך ביה פריחה בכולו, דאם הבגד והאדם כולו נראה נגוע כה"ג ילפינן דהוא טהור, אבל בבית דהנגע מצ"ע הוא רק באבן אחת, הרי לא שייך ביה פריחה בכולו דאין שייכות בעצם הנגע בין אבן לאבן, וכל אבן דין נגע עצמי לה, ואם היתה באבן נגע, חל על הבית דין המנוגע, ולהכי אם יהיה נגע באבן אחרת הוי פשיון ובעי' שיעור ב' גריס, ואין סברא לטהר בפריחה בכולו, דאין הנגע בכולו כנגעי בגדים ואדם. (ויש להוכיח כן טובא מדינא דמטלית פחות מג' מצלת הבגד ואילו אבן אחת שיצאה ניתצת, ועוד ראיות, ואכמ"ל).

ומעתה י"ל, דכיון דנתבאר דדין טומאת הבית חלה מחמת הנגע, אבל אין הבית נהפך בעצמותו לבית המנוגע כמו שמצינו בבגד ובאדם, א"כ י"ל דכל האי כללא דאוי לרשע אוי לשכנו דיסודו הוא דהנגע בא אף בגלל השכן שדר עמו בסמיכות, ולא הזהירו מדיבור לשה"ר, א"כ כל זה שייך רק לגבי הנגע עצמו שבא באבן, להכי כשמפנים את האבנים המנוגעים, או מקציעים מה שסביבם שאף הם מחמת סמיכותם לנגע חשיבי כחלק מהם כמש"כ רש"י, א"כ בזה שפיר דין הוא דשכנו משתתף עמו ונצרך לפנות עמו, אבל דין טיחת הבית לאחמ"כ וניתוץ כל הבית אם פשה, הרי אין זה דין בנגע עצמו אלא הוא דין שחל בבית מחמת אותו הנגע, א"כ דין זה חל רק בבית של בעל הנגע, וכיון דהוא בית של המנוגע ולא של שכניו שפיר הוא נתחייב בכך דחל הדין בביתו, ולהכי הוא לבדו טח ומנתץ את הבית.

מקור: לחמי הלל - הרב הלל מן

פרשת מצורע